Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 13-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 13, 1984 No. 175. VOL. XCI.

СПРАВА ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ МАРКИ ЗНОВУ АКТУАЛЬНА

Вашінгтон. — Справа Шевченківської марки, випущення якої домагається від головного поштмайстра Вілліяма Ф. Болджера Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗСА та багато інших українських установ й приватних осіб, почавши цю справу понад 20 років тому, все ще актуальна. В кожному разі треба й далі інтенсивно працювати в цьому напрямі, щоб В. Болджер таки дав свою згоду на надрукування значка.

Про те, що головне поштове управління у Вашінґтоні не відклало тієї преважливої для українців і шанувальників Т. Шевченка в світі справи до архіву, свідчить лист Ґордона С. Моррісона, асистента головного поштмайстра, до голови НТШ проф. д-ра Ярослава Падоха, у якому він пише, що головне поштове управління отримує кожного року тисячі різних пропозицій у справі нових значків, але тільки кілька з них можуть бути взяті до уваги з огляду на обмежену кількість нових значків, які пошта може видрукувати.

Раніше Громадський дорадчий комітет, — пише далі у листі до Я. Падоха Ґ. Моррісон, — розважав над справою Шевченківського значка, але не пропонував його до друку. Пропозицію комітету поставлено однак на порядок денний чергових нарад і над цією справою знову розважатимуть відповідні чинники.

„Вашу підтримку в цій справі передано відповідним особам, які займаються підготовою згаданої наради", — пише у кінцевих рядках і дякує д-рові Я. Падохові за листа асистент Моррісон.

Очевидно, треба, щоб також інші українські чинники та окремі особи повторили своє прохання до головного поштмайстра, щоб тим самим ще більше зактуалізувати цю важну справу. Писати треба на адресу: United States Postal Service, Customer Service Department, 475 L'Enfant Plaza SW., Washington D.C. 20260-6300.

ЗУСТРІЧ ІЗ СЕКРЕТАРЕМ СТЕЙТУ

Гартфорд, Конн. (А. Крамар). — У понеділок, 24-го вересня ц.р., о год. 7-ій вечора, тут в залі церкви св. Михаїла відбудеться зустріч громадянства із секретарем стейту Коннектикат Джулією Тащджіян. Запрошується громадян.

В Ню Джерзі вшанують сен. Б. Бредлі

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Комітет за перевибір сен. Билла Бредлі з Ню Джерзі у листопадових виборах влаштовує в суботу, 15-го вересня ц.р. у Ґарден Стейт Артс Центрі, від год. 10-ої до 6-ої, зустріч з ним, в якій візьмуть участь також українські демократи цього стейту.

Як відомо, Ґарден Стейт Артс центр міститься при виїзді ч. 116 з Ґарден Стейт парквею і він є місцем щорічних етнічних, в тому й українського, фестивалів.

Вступ на цю зустріч — вільний.

Сен. Б. Бредлі

ЗАКІНЧИЛАСЯ ПІДГОТОВА ДО МАНІФЕСТАЦІЇ І КОНЦЕРТУ У ВАШІНҐТОНІ

КРАЙОВИЙ КОМІТЕТ ВІДБУВ ОСТАННЄ ПІДГОТОВЧЕ ЗАСІДАННЯ

Ню Йорк (В. К.). — У вівторок, 28-го серпня ц.р., тут, в Домі НТШ у вечірніх годинах, відбулося чергове й останнє перед демонстрацією і концертом у Вашінґтоні в неділю, 16-го вересня, засідання Крайового Комітету проти російщення України. Звітування канцелярії і різних комісій Комітету виказало великий вклад праці, головно канцелярії і Комітету у Вашінґтоні, в організацію маніфестації і концерту. Тому Крайовий Комітет на цьому засіданні висловив признання і подяку керівникові канцелярії Комітету у Ню Йорку і всім членам місцевого Комітету у Вашінґтоні за добре проблену дотепер працю для успіху обидвох імпрез.

Всі основні справи маніфестації були рішені вже раніше. Також деякі деталі були вирішені на попередніх засіданнях і подані до відома громади через пресу та інші засоби комунікації. На цьому засіданні були обговорювані фінансові справи і останні подробиці маніфестації і концерту. Звіти виказували, що пожертви на видатки цих імпрез у Вашінґтоні надходили задовільно. Було рішено заплатити, згідно з контрактом, симфонічній оркестрі у Вашінґтоні і хорові „Думка" на подорож і перебування одної доби у Вашінґтоні для спільних проб з оркестрою.

Інформації, які надходили до канцелярії Комітету як і до центральних організацій, вказували, що багато громад у різних містах успішно організують автобуси до Вашінґтону і це дає запоруку успіху маніфестації.

Продаж квитків на концерт розгортається дуже швидко. Замовлення на квитки надходять до канцелярії з різних міст.

На засіданні остаточно рішено, що програму маніфестації під пам'ятником Шевченка, яка почнеться о год. 10-ій ранку, відкриє голова Ділового комітету д-р Степан Ворох. Програма почнеться відспіванням американського і українського гимнів та молитвою в намірення українського народу. Програма також закінчиться молитвою. Від українського громадянства промовлятимуть представники від трьох організацій-спонзорів Вашінґтонських імпрез (один від кожної) — НТШ, УККА, УАКР, найбільше по десять хвилин. Дві промови будуть в українській мові, а одна в англійській. Крім них будуть промовляти представники американського політичного світу.

Демонстраційним походом і взагалі порядком демонстрації буде керувати д-р Степан Курилас при помочі впорядчиків з Вашінґтону та інших міст. Маршрут маніфестації є детально опрацьований — від пам'ятника Шевченка до совєтської амбасади, а звідти до Ляфаєт парку, де вона закінчиться.

Концерт, як вже відомо, почнеться о 3-ій год. по полудні у Кеннеді центрі.

На засіданні були обговорювані ще інші подробиці демонстрації, звичайно технічного порядку, які будуть полагоджені різними особами і комісіями.

Маніфестація і концерт у Вашінґтоні заповідаються успішними, тому що українська громада поставилася до них дуже позитивно і є багато познак, що вона візьме у них численну участь. Крім того, ці імпрези є в досвідчених руках організаторів у Вашінґтоні. Інж. Степан Процик, разом з іншими, доложив багато старань, щоб зорганізувати Комітет у Вашінґтоні, і працює у ньому, як один з його керівників. Минулого року з нагоди 50-річчя голодомору на Україні він був головою Комітету у Вашінґтоні і дуже добре вив'язався із своїх завдань. Цього разу він також активно працює для успіху урочистостей у Вашінґтоні. Інж. Юрій Повстенко, який з рамени Громадського Комітету проти голоду України минулого року зорганізував найбільший концерт української музики і пісні у столиці Америки, організує концерт і тепер, який також заповідається успішним.

Андрій Білик, від того самого Комітету і з тієї самої нагоди минулого року, дуже фахово інформував різними способами американську пресу про голод в Україні і зібрав багато інформаційного матеріялу про демонстрацію і про голод з чужої преси, як цінні для історії. Тепер він займається цією самою працею і виконує її фахово, віддано і з ентузіязмом.

Цього року до них долучився д-р Степан Курилас. Він активно брав участь у плянуванні маніфестації, добився дозволів від поліції та Бюра парків і буде керувати організованим походом.

Крім згаданих осіб, в Комітеті у Вашінґтоні працює також група людей, яким українська громада напевно буде вдячна за їх вклад в успіх обидвох імпрез у столиці ЗСА. Тепер є найважливіше завдання української громади: якнайчисленніше взяти участь у маніфестації і тим запротестувати проти російщення України та гідно вшанувати українську культуру своєю присутністю на концерті у Кеннеді Центрі.

Повідомлення Вашінґтонського Комітету

У відповідь на численні запити з віддалених міст, щоб подати дорогу, як дістатися автобусами до пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні („Р" і 22 вулиці) Вашінґтонський Комітет подає наступну інформацію:

Вашінґтон обведений навколо автострадою (Beltway — 495), з якої до центру міста найкраще дістатися двома дорогами: 1) З північного сходу, їхати по Ню Йорк авеню в центр міста до вулиці „К", і вулицею „К" їхати на захід до 22-ої вулиці; на 22-ій вулиці скрутити направо (північ) і їхати чотири бльоки до вулиці „Р" (Пі) ; 2) З північного заходу, в місто їхати дорогою Джордж Вашінґтон Меморіял Парквей і заїхати на міст Арлінґтон Меморіял. Переїхавши міст, скрутити наліво на 23-тю вулицю, і їхати нею на північ. В будь-якому місці з 23-ої вулиці переїхати один бльок направо до 22-ої вулиці, і 22-ою вулицею продовжувати їзду на північ до вулиці „Р". (23-тя вулиця в певному місці стає односторонньою (one way) їздною в південному напрямі, тому треба переїхати на 22-гу вулицю).

Додатково інформується, що Богослужба в церкві св. Тройці (26-15 30-та вулиця, північний захід) буде відправлена в суботу, 15-го вересня, о год. 7:30 вечором.

В церкві Пресвятої Родини, при 42-50 Гервуд (Harewood) вул. північний схід, Богослужба в неділю українською мовою буде відправлена о 8-ій годині ранку, а англійською мовою — в 9-ій годині ранку.

Квитки на концерт можна буде купити в Кеннеді центрі під час суботи і неділі 15 і 16-го вересня.

ПРЕЗИДЕНТ ВШАНУВАВ ПАМ'ЯТЬ Г. ГАМФРІ

Президент Реґен вітає Джовн Мондейл під час церемонії відзначення покійного Гюберта Гамфрі.

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен відклав набік республіканську партійність на цілий день у вівторок, 11-го вересня, вшановуючи в „Саді троянд" в Білому Домі визначного американського демократичного діяча, що був начебто усібленням найліберальніших поглядів у Демократичній партії, Гюберта Горейшіо Гамфрі.

Президент Реґен, перед численно зібраними на урочисту церемонію визначними мінесотцями і взагалі політичними провідниками обох партій, вручив золоту Конгресову медалю вдові колишнього віцепрезидента Мюріел Гамфрі-Бравн. Тут були присутні й інші члени родини нагороджуваного, зокрема його син, Гюберт „Скіп" Гамфрі III, генеральний прокуратор Міннесоти, який виголосив, після вручення медалі його матері, як в таких випадках годиться, коротку примальну промову.

Серед гостей підпадаючо були відсутні обоє номінатів Демократичної партії, зокрема і в першу чергу відсутній кандидат на президента Волтер Мондейл, який хоч і був запрошений Білим Домом, то все таки, через виборчу гарячку, не побажав сюди прибути, хоч власне він, Мондейл, найбільше завдячує, теж мінесотцеві, Г. Гамфрі свою власну політичну кар'єру протягом усіх 30-ох років, що Мондейл виявляє себе в Демократичній партії. Вправді була присутня дружина Мондейла Джовн.

Хвалячи Гамфрі, президент Реґен підкреслював заслуги цього „одного з великих і щасливих воїнів американської політичної історії", згадуючи про його дар красномовства, подиву гідну енергійність, теплоту, словесну комбатантність та його „життєрадісну люб'язність". У свій час, підкреслює преса, сам Роналд Реґен, тоді ще активний демократ, брав участь у виборчій кампанії Гамфрі в 1948 році за вибір до Сенату.

Золоту медалю для Гамфрі, який помер у 1978 році від хвороби раку, ухвалив у 1979 році Конґрес як визначному американцеві, бо він „cared".

Пізніше цього дня Мюріел Гамфрі-Бравн відкрила бюст свого покійного мужа в будівлі Сенату.

Мондейл представив плян податків

Філядельфія. — Тут, під час його виборчої поїздки, Волтер Мондейл, номінат від Демократичної партії на президента ЗСА, подав у понеділок, 10-го вересня, свій специфічний плян, як він пропонує зменшити державний дефіцит, збільшуючи значно оподаткування населення.

Мондейл сказав, що за його пляном можна буде зменшити дефіцит на 177 більйонів долярів до кінця декади, а для цього слід збільшити податки від населення — на 85 більйонів долярів.

Оголошуючи плян зменшення дефіциту, Мондейл дотримав свого слова, яке він сім тижнів тому дав Конвенції Демократичної партії, коли приймав її номінацію на „прапороносця партії". Цей плян є „грою ва-банк" у надії, що виборці не повстануть проти нього за те, що їм доведеться платити більші податки, а податки вже й так чималі.

Згідно з поясненням до пляну чільних дорадників Мондейла, він не збільшуватиме податків родині з чотирьох осіб, що разом заробляють 25,000 долярів. Всі інші — матимуть податки збільшені, і якщо заробітки вищі, то вищі будуть і податки. Родина з чотирьох осіб, де заробіток річно буде від 25,000 долярів до 35,000 долярів, платитиме 95 долярів більше федерального податку річно; ті, що заробляють від 35,000 до 45,000 долярів, — платитимуть додаткових 200 долярів податку; а ті, що їхні заробітки є ще вищі — платитимуть дуже вище: так платня в 100,000 долярів потягатиме за собою збільшення податку на 2,600 долярів річно і так далі вгору.

Плян Мондейла передбачає також введення багатьох редукцій у різні урядові програми, включно з оборонною індустрією, де зменшення бюджету сягатиме 25-ти більйонів долярів.

Ціль цього пляну — заохотити Мондейлевого суперника президента Реґена оголосити його специфікований плян боротьби з високим державним дефіцитом, тобто це є запрошення „кинути відкриті карти на стіл", щоб власне справа дефіциту стала головним виборчим питанням. Але досі виборчий табір Реґена не „вхопився на гачок" цієї спроби демократичного номіната, і відповідь тим часом, що надійшла від президента Реґена, не є така, як того хотів би Мондейл. Пресовий секретар Білого Дому і речник Президента Леррі Спікс сказав, що Адміністрація не вироблятиме специфічного пляну зменшення дефіциту до виборів, але лише після виборів.

Дефіцит державного бюджету, що його передбачає Адміністрація, сягатиме в 1989 році 162 більйонів долярів, це значно менше, ніж цей же дефіцит наперед підрахувало Бюро бюджету в Конґресі, що подало суму 263 більйони долярів.

Сам президент Реґен, запитаний під час його виборчого виступу у Вашінґтоні, що він скаже про його плян зменшення бюджету, відповів, що йому здається, що якраз він більш, ніж будь-хто інший з попередніх президентів, специфічно висловлювався уже чимало разів про це, і якраз дефіцит є в центрі всіх його дій, починаючи з 1981 року, тобто з першого дня, як він став президентом ЗСА.

Москва використовує заяви Б. Ґреґема

Москва. — Совєтські засоби масової інформації вже з першого дня приїзду до СССР євангелицького пастора Биллі Ґреґема, почали використовувати його для своєї пропаґанди, а головно для того, щоб ще раз видвигнути справу релігійної свободи в СССР.

Як відомо, пастор Б. Ґреґем, відвідуючи Совєтський Союз в 1982 році, склав був контроверсійну заяву про існування свободи релігійного віроісповідання кажучи, що совєтські громадяни мають повну свободу вибору релігійних практик, у багатьох випадках більшу, як можуть собі уявити громадяни західніх країн.

Очевидно, всі заяви тоді і тепер викотистали совєтські газети, радіо і телевізія, які, вирвавши деякі слова з контексту заяв і проповідей американського пастора, а в багатьох випадках перекрутивши навіть їхній зміст, передавали їх для читачів і слухачів в СССР і поза його кордонами. Наприклад, коментатор московського радіо, інформуючи про поїздку Б. Ґреґема, який, до речі, приїхав до СССР на запрошення нібито багатьох релігійних організацій, заявив цитуючи слова пастора, що, мовляв, „пастор Б. Ґреґем висловив жаль з непоінформованости американської спільноти про церковні відносини в Совєтському Союзі", хоч такої заяви, як кажуть західні кореспонденти, Ґреґем не складав.

У зв'язку з цією поїздкою у газеті „Правда", органі ЦК КПСС, появилась довша стаття, у якій совєтський автор обвинувачує Захід, що він використовує справу релігії і націоналізму для своїх пропаґандивних цілей підривання престижу СССР Взагалі релігійні справи і справи відродження націоналістичних тенденцій в республіках і сателітних країнах є тепер головною темою атак совєтської преси.

„Західні ворожі до СССР сили намагаються об'єднувати людей того самого переконання і спрямувати їх у процес дестабілізації відносин в СССР, використовуючи релігію, як інструмент диверсії", — пише „Правда".

Напад „хуліганів" на поляків викликав обурення

Ню Йорк. — Група з 30-ох „хуліганів" напала на польських патріотів і прихильників забороненої тепер урядом Войцеха Ярузельского, але все ще живої і активної профспілки „Солідарність" під час загальної паради на П'ятій авеню з нагоди свята Дня Праці, тільки тому, що вони несли плякат з підтримкою кан-

Закінчення на ст. 3.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ Аґентство ТАСС повідомило, що до 7-го листопада ц.р., міністерство транспортації поставить до вжитку так звану транссибірську залізничну лінію довжиною 1,850 миль, яку совєти називають „чудом століття". Пущення в рух поїздів на цій лінії СССР відзначатиме 67-му річницю жовтневої революції. На протязі 10-ох років будови цієї лінії, яку будували також політичні в'язні, загинуло чимало осіб в тяжких кліматичних умовинах.

У НЮ ЙОРКУ, В Головній Квартирі Об'єднаних Націй, розпочались переговори між двома фракціями на Кипрі — грецькою і турецькою та генеральним секретарем ОН Ґавіє Перезом де Куеяром, який поставив собі за завдання довести до замирення на Кипрі і політичного наближення Греції і Туреччини, які безпосередньо замішані в конфлікті. Речники ОН обережно заявили, що розмови за одним столом між речниками грецької і турецької фракцій цілком не означають, що між ними наступило замирення і що скоро треба сподіватися змін на Кипрі. Треба взяти до уваги, що президент грецької частини Кипру Спірос Кипріяну і турецької Равф Денкташ навіть не погодились сидіти в одній кімнаті. Натомість кожний з них зустрічатиметься з Куеяром окремо.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Великобританії Марґарет Тачер найменувала на важливе становище міністра для справ Північної Ірляндії 54-річного Даґлеса Ґарда. Він замінить на цьому пості іншого британця, 56-річного Джеймса Прайора, який зрезиґнував з цього становища і працюватиме у приватному підприємстві. Деякі політичні спостерігачі думають, що центральний уряд в Лондоні плянує увести деякі зміни в тактиці поборювання екстремістичних груп в Ірляндії.

ІРАКСЬКИЙ МІНІСТЕР культури й інформації заявив, що уряд його країни й далі заохочуватиме іранських противників режиму аятолли Хомейні до перехоплювання пасажирських літаків і даватиме їм можливість посадки на своїй територї і політичний азиль для перехоплювачів. При тому він підкреслив, що Ірак ніколи не поверне жадних літаків Іранові.

ПРЕЗИДЕНТ ЧІЛЕ Авґусто Піночет підписав новий закон, на підставі якого військова хунта має право рядити державою чергових шість місяців без жадних виборів. Він рівночасно обвинуватив лідерів 10-ох опозиційних партій, що вони намагаються силою змінити систему в державі і повалити існуючий уряд. Не можна виключати, — кажуть політичні спостерігачі, — що А. Піночет накаже поставити згаданих 10-ох лідерів, між ними також колишнього міністра закордонних справ Чіле Ґабрієля Вальдеса, піс суд.

В АМЕРИЦІ

ЩОБ ПРОТИСТАВИТИСЯ критицизмові, що ранні проєктування переможця на телевізійних екранах знеохочують „пізніх Іванів" — виборців іти до виборчих урн і віддавати свої голоси на того кандидата, що начебто уже програв, телевізійна мережа Ен-Бі-Сі оголосила, що президент її Лоренс Ґроссман вислав до всіх станцій та тих, що афілійовані з цією мережею, меморандум, у якому просить їх не оголошувати „проєктованого переможця" в жадному з стейтів, аж поки з даного стейту мережа не дістане поточного висліду голосування. Це не значить, що коментатори не інформуватимуть чи інтерпретуватимуть тих „трендів", які вимальовуватимуться під час самого процесу виборів, але мережа стримуватиметься від того, щоб згори оголошувати переможця.

ОГОЛОШЕННЯ ВОЛТЕРОМ МОНДЕЙЛОМ, демократичним номінатом на президента, його специфічного пляну про зменшення державного дефіциту і збільшення податків для американців уже викликала зливу коментарів, у яких майже всі аналітики підкреслюють „значне поправіння" колись ліберальних і навіть суперліберальних демократів, які під тиском самого життя раптом заговорили „страшенно консервативним голосом". З лібералізму 1960-их років залишилися тільки ріжки та ніжки", — лементують ліві журналісти по сторінках американської великої преси, оплакуючи факт, що „вся країна пішла направо і демократи пішли разом з країною, хоч може й тільки тому, що так продиктувала політична конечність", — пише „Ню Йорк Таймс" з 11-го вересня.

ПІДТРИМКА РОБІТНИЧИХ юній для Волтера Мондейла не припиняється і тепер, зокрема АФЛ-КІО, Американська федерація праці — Конгрес індустріяльних організацій, розпочали одноразово з початком телевізійних політичних реклям Мондейла свої реклями, на які видадуть один мільйон долярів і які висвітлюватимуться в 24-ох містах Америки. Цю політичну 30-секундну рекляму, з виразною тенденцією допомогти за будь-яку ціну у виборах Мондейлові, називає голова АФЛ-КІО Лейн Киркленд „зовсім незалежною", мовляв, такою, що не є виборчою пропаґандою, а лиш присвячена вона „економіці і соціяльним питанням". Але телевізійні мережі крайового засягу, боячись, що ця рекляма потягне за собою вимогу „рівного часу" від республіканських симпатиків, відмовилися дати місце для неї на своїх станціях. Проте Л. Киркленд порадив собі в той спосіб, що вмістив ці реклями на льокальних станціях. Так у самому Ню Йорку цю рекляму, що має назву „Кампанія за майбутність Америки", бачитимуть глядачі на телевізії 123 рази протягом найближчих трьох тижнів і то в найбільш „гарячий час", коли на телевізію дивиться найбільше число глядачів.

У НЕДІЛЮ, 16-го ВЕРЕСНЯ, СКАЖІМ СВОЄ ТВЕРДЕ СЛОВО У ВАШІНҐТОНІ ПРОТИ РУСИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ ЧЕРВОНОЮ МОСКВОЮ!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svobpda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Робітничі спілки і вибори

Дня 3-го вересня ц.р., у свято Дня Праці, президент централі робітничих спілок, Американська федерація праці — Конґрес індустріяльних організацій, Лейн Киркленд, маршував разом з гуртом інших керівних діячів зорганізованим у спілках робітництва, по П'ятій авеню в Ню Йорку і стояв на трибуні, приймаючи з іншими достойниками дефіляду. Але він не прибув до Ню Йорку задля пошанування робітничого світу, як цього вимагає символіка Дня Праці, а з суто політичних причин: щоби заманіфестувати своєю присутністю свою вірність демократичному кандидатові на президента , Волтерові Мондейлові. Вже рік тому, ще перед розгорненням акції передвиборів, АФП-КІО під натиском Киркленда проголосила підтримку демократові Мондейлеві. Ніде не проголошено докладної цифри грошей, що їх ця юнійна централя дала до розпорядження Мондейлеві на його виборчий фонд, але твердять, що це мільйони долярів. Киркленд і його однодумці з різних робітничих спілок поставили карту на Мондейла, сподіваючися, що він, ставши президентом, допоможе робітничим спілкам відзискати втрачений в минулому десятиріччі, та особливо за минулих близько чотири років урядування Роналда Реґена, своє значення, повагу серед робітників та політичні впливи.

Робітничі спілки в Америці переживають поважну кризу. Завинили самі робітничі провідники з таким підходом до проблеми праці в Америці, як його саме має Лейн Киркленд. Він не признає принципу, що коли країна опинилася у важкій економічній кризі і коли занепав міжнародний престиж країни, то всі її громадяни повинні принести якусь пожертву з власних інтересів, щоб направити те лихо. Робітничі спілки перетягли струну, користаючись правом страйків задля здобуття кращих колективних умов із працедавцями: повінь страйків ударила бумеранґом по самих робітниках, бо страйки доводили до банкрутства і ліквідації підприємств і тим самим до втрати варстату праці і заробітку працюючих людей. Коли застрайкували технічні контролери приватних летунських компаній і країні загрозив параліч не тільки пасажирської комунікації, але й довозу літаками пошти та прерізних товарів, — то Реґен зломав той страйк, покликавши до служби військових техніків. Страйкуючим технікам дали ультимат — або вернутися до праці, або дістати звільнення. І всіх, що не послухали — звільнили.

З роками просякла в ряди робітників і службовиків здорова думка, що краще заробляти дещо менше, коби взагалі мати варстат праці й заробітку. Тому впала повага робітничих спілок, що їх лідери були непоступливими максималістами. Сорок літ тому у робітничих спілках, причетних до АФП-КІО було 35 відсотків працюючих людей (поза фармерським світом), — сьогодні є їх тільки 19 відсотків. У такій могутній галузі господарства, як сталеварні, робітнича спілка сталеварників втратила в останніх чотирьох роках 45 відсотків своїх членів. Екстремна егоїстична політика робітничих спілок засіяла фермент в сам робітничий світ. Можна тепер не раз оглядати на телевізорах неприємні сцени, як робітники зводять одні з одними завзяті бійки. Це стосується особливо будівельних робітників, яким дана робітнича спілка заборонила працювати, торгуючись за підвищення винагороди.

Тому підтримка, що її Мондейл дістав від централі робітничих спілок, президентом якої є Лейн Киркленд, має проблематичну вартість. Вже й за попередніх виборів показалося, що робітники і службовці не слухають своїх юнійних зверхників, а голосують, як їм подобається. Головним демагогічним арґументом Волтера Мондейла є раз-у-раз повторюване твердження, що Роналд Реґен сприяє багатирям, а не бідолахам. Але це твердження не всилі заперечити факт, що інфляція опанована, економічна криза минула, віра в завтрішній день спонукує людей не боятися видаткувати гріш на інвестиції і закупи, і що число безробітних зменшується. Реґена одверто підтримали тільки дві робітничі спілки: поліції (служби безпеки) і вантажників. Але всі опити виявляють все ще куди кращі шанси перемоги Реґена 6-го листопада ц.р. як Мондейла. Коли ж програє Мондейл, то це буде й персональна програ Киркленда. Можна згори передбачити, що тоді прийде до кризи у верхівці робітничої централі. Можна згори передбачити, що Кирклендові і цілій екзекутиві цієї могутньої робітничої організації закидатимуть, що вони кинули в болото десятки мільйонів долярів, підтримуючи Мондейла. Збоку Кіркленда це був великий риск анґажуватися на 100 відсотків, включно з великими юнійними капіталами, по стороні одного президентського кандидата.

М. Плятковський

ШТРАУС, „КОРОЛЬ" БАВАРІЇ

II.

Коль застосував іншу тактику в боротьбі за владу. Штраус хотів досягнути абсолютну більшість у загальнонімецьких виборах. Коль пішов дорогою відірвання від урядової коаліції лібералів, з лідером яких він був у добрих приватних відносинах, навіть був з ним „на ти". Колеві пощастило: ліберали під проводом їх лідера Ґеншера зірвали з соціял-демократами і створили уряд разом з християнськими демократами під проводом канцлера Коля, а в наступних приспішених виборах ця нова коаліція одержала більшість, а значить уряд канцлера Коля залишився при владі після виборів. Правда, ліберали одержали значно менше голосів, ніж у всіх попередніх виборах, і мають тепер менше депутатів у парляменті, ніж баварська Християнсько-Соціяльна партія на чолі з Штраусом. Це сталося тому, що багато лібералів було проти політики їхнього лідера Ґеншера. В кількох наступних виборах на крайовому чи комунальному поземі ліберали далі програють. Не вщухають також голоси про те, що Ґеншер мав би відійти зі становища лідера лібералів.

Здавалось би, що в таких обставинах шанси Штрауса пішли вгору і що він міг би повернутися до Бонну, хоч і не на становище канцлера, яке безспірно належиться Колеві. Але для Штрауса просто немає гідного для нього посту в уряді в Бонні. Єдиний пост, який міг би його задовольнити, це пост віцеканцлера і міністра зовнішніх справ. Але цей пост займає Ґеншер, як тепер, так і раніше, ще в уряді соціял-ліберальної коаліції. Відібрати цей пост Ґеншерові — це значило б штовхнути лібералів до опозиції, може навіть назад до коаліції з соціял-демократами. Отже, Штраус залишається в Мюнхені, хоч далі курсують поголоски (головним чином з табору соціял-демократів), що Штраус таки хоче зайняти місце Ґеншера, а може навіть і Коля. Але ці поголоски мало правдоподібні, бо без лібералів ні уряд на чолі з Колем, ні тим більше на чолі з Штраусом не мав би потрібної парляментарної більшости.

Штраус, залишаючись у Мюнхені, зайнявся тепер справами, які викликають велику критику і з боку соціялістичної опозиції, і з боку так само і урядової коаліції. Ці справи можна окреслити, як приватну зовнішню політику Штрауса, себто його потягнення на дипломатичному форумі. Він відвідує різні держави, де його скрізь дуже добре приймають голови цих держав чи голови урядів.

У цій новій „приватній" дипломатії Штрауса є одна річ, яка викликала здивування і навіть спротив (два члени партії Штрауса виступили з неї і пішли в опозицію до цієї нової лінії Штрауса) серед прихильників Штрауса. Він же був відомий, як безоглядний противник комунізму, совєтського імперіялізму і режимів у т. зв. сателітних по відношенні до Москви державах. Він був беззастережним прихильником політики през. Реґена. Тепер Штраус відвідує комуністичні держави і нав'язує там досить далекосяжні зв'язки: Східня Німеччина, Польща, Сирія тощо. Він спричинився до голосної справи уділення мільярдового кредиту для Східньої Німеччини, а після того вже був двічі гостем шефа комуністичної партії і голови держави у Східній Німеччині, Гонекера. Встановилися нібито якісь особисті приязні відносини поміж Гонекером і Штраусом. Під час свого другого приїзду до Східньої Німеччини, Гонекер зустрів його словами: „Ну, нарешті ви знову приїхали". Німецькі газети не оминули опублікувати заяву Штрауса, що він не від того, щоб поїхати і до Москви...

Питання: чому Штраус немовбито змінився у відношенні до комуністичних режимів? Одні твердять, що Штраус робить це для того, щоб дати докази, що він міг би успішно провадити політику, як міністр закордонних справ або навіть канцлер Західньої Німеччини. Бож є люди, які вірять, що Штраус, взявши у свої руки зовнішню політику Західньої Німеччини, допровадив би дуже скоро малощо не до війни зі совєтським бльоком.

Друге пояснення видається більш правдоподібне, хоч, звичайно, про це ніколи не скаже сам Штраус. Штраус змінив своє відношення до членів совєтського бльоку з тактичних причин, уважаючи, що треба нав'язанням тісніших зносин до держав цього бльоку допомогти їм вирватися зі стану цілковитої залежности від Москви і, навпаки, наблизитися до Заходу. Цим можна пояснити і його подорожі до Сирії (яка з усіх арабських держав найбільше зв'язана з СССР) та Албанії (держави з комуністичним режимом, але ізольованої від усього світу: і від Москви, і від комуністичного Китаю, і тим більше від Заходу). Про подорожі Штрауса до цих двох останніх держав преса майже нічого не писала, бо мовчить сам Штраус і мовчать ті, з якими він зустрічався в Сирії і Албанії.

Виглядає так, що 68-літній Штраус (Коль має лише 53 роки) таки залишиться на своєму пості в Баварії, де його хіба не потраплять усунути, бо він виграє тут усі вибори абсолютною більшістю. У Бонні йому робили б великі труднощі не тільки опозиція, але й нинішня урядова коаліція, особливо ліберали, які не долюблюють Штрауса.

До залишення у Мюнхені спричиниться, мабуть, і велика родинна трагедія Штрауса, з нагоди якої йому співчувають і приятелі, і противники: його значно молодша за нього дружина, Марянна, з якою він жив, як можна по всьому судити, у бездоганній подружній гар-

(Закінчення на ст. 3)

Вашінґтон чекає

(Інтерв'ю із Степаном Проциком)

I.

Питання: Пане Процик, ви є одним з трьох членів Президії Вашінґтонського Комітету, відповідальної за підготову і переведення імпрез проти русифікації України 16-го вересня цього року. Які успіхи і які неуспіхи існують в процесі організації як ви їх поясните?

Відповідь: Працюємо і відповідаємо, скільки можна, утрьох: Степан Курилас (УККА), Ігор Ґавдяк (НТШ) і я (УАКР); ділимо між нас успіхи і невдачі організації імпрез. Маємо з нами ще четвертого молодого друга Мирона Василика з Клівленду, директора бюра УККА.

Вакації працюють проти нас. Ми врахували їх по стороні пасивів у нашому проєкті, але дійсну вагу цього фактора ми пізнали щойно на практиці. Сподівані активісти виїжджають на тиждень-два і в роботі їх прямо нема; вони зникають також і в неділі (weekends); організація робочих комісій неможлива. Працюємо з деким поодиноко з подвійним навантаженням. У Вашінґтоні ми мешкаємо далеко один від одного, так що навіть самій президії втрійку зустрітись тяжко. Але мимо того — у нас є надія. На Бога...

Не зважаючи на таке погане літо ми вспіли видати кількакратно відповідні інформації до преси і до відділів УККА й УАКР в терені. Повні інформації появилися на час, так що організатори по містах знали деталі пляну й мали час на підготову. Ми також вислали іншу інформацію до визначних осіб культури й політичного світу в Вашінґтоні про основну тематику нашої маніфестації з проханням про їхні коментарі або участь в імпрезах; розіслано їм також біля двох сотень запрошень на концерт; видруковано кольоровий плякат, що символізує поневолення і русифікацію України Москвою. Він буде вживатися в поході, а крім того учасники маніфестації зможуть придбати його на пам'ятку додому. Плякат виконав безкоштовно проф. Мирослав Григоріїв з Вашінґтону.

До тяжких аспектів нашої роботи треба зарахувати не так технічні аспекти, але передусім психологічну кондицію громади, яка віддзеркалює багато недовір'я, упередження, підозріння, непевности й навіть поширеної меншевартости.

П.: Що ж можете сказати про цю нерозгадану психологічну кондицію громади, зрозуміло, без професійного мандату?

В.: Це вірно, що я говоритиму тут непрофесійно, хоч я не знаю ні одної суспільної дисципліни, яка не мала б стосунку до психології. (Навіть менші і більші бизнесмени вивчають психологію, а в телевізорі, то ні одна хвилина програми не пройде без вивчення психології людини). Зрештою, говорімо непрофесійно; в українській пресі і так малощо професійного друкується.

Американський автор, Арчибалд Мекліш, на тему масової інформації висловився так: „Ми маємо зливу фактів, але ми втратили людську здібність відчувати їхнє значення"... Інший автор, (чех, Мілян Кундера), документував цю втрату відчування: Будапештське повстання зворушило сумління світу; інвазія Чехо-Словаччини послабила пам'ять про Будапешт, а Банґлядешська масакра післала обоїх (Будапешт і Прагу) в забуття; атентат на чілійського президента (С. Альєнде) полонив людську пам'ять, аж поки Синайська війна не покрила й це; Синайську війну забуто як лиш світ дізнався про Камбоджську різню, і так далі й далі, поки врешті все забудеться...

Півроку тому молода авторка Марта Скорупська писала у вашій газеті про „загибіль пам'яті" в українському суспільстві; вона уболівала над тим, що вістки з України, „п'ять років ув'язнення плюс три роки позбавлення прав", „десять років ув'язнення і п'ять позбавлення", нові прізвища ув'язнених або й смерть в ув'язненні — не творить уже співмірного враження в громаді, бо пам'ять зникає з частоти явищ, а людина „втратила здібність відчувати значення фактів"....

Про дисидентів тепер нічого й не чути, а тих що прибули тут — до громади й не просять.

У такому загальному стані, де частота й вага явищ перевищують здібність людини пам'ятати й оцінювати їх, приходить байдужість і оніміння людства на злочини його епохи. Підірвати людей на один день протесту в Вашінґтоні проти того до чого вони звикли і що вони поволі забувають — доволі складна пропозиція.

(Продовження буде)

Ф.Любинецька

ПОЧИНАЄТЬСЯ ШКІЛЬНИЙ РІК

Відгули вакації. Повертаємось до щоденного порядку життя: професійного, навчального, відпочинкового. Але на телевізійних програмах, все ще говорять про проблеми в американському шкільництві: штрайки вчителів, демонстрації учнів і батьків перед закритими школами, гутірки про незадовільне приготування до своєї професії учительських кадрів, про низький рівень навчання, про потребу привернути молитву у школах і.д.

В українських радіопередачах чуємо гутірки про значення українських шкіл усіх зразків: цілоденних католицьких, одноденних, православних, Товариства „Рідна Школа", СУМА й інших товариств, в українських газетах читаємо заклики, щоб вписувати дітей до українських шкіл, садочків, організацій молоді і т.п. Живемо ще кругом в полоні шкільної атмосфери. Це в дусі сучасної доби.

Але хоча ми ввійшли у вир „шкільного" часу, але не все призадумуємося над значенням української школи для української дитини. Зокрема важливо, що не запримічують цього батьки, доказом чого є те, що наші школи і організації молоді постійно з кожним роком маліють.

Правда, досить багато із батьків сьогоднішньої шкільної молоді замешкало вже у віддалених від більших українських поселень околицях, куди й шкільні українські автобуси не доїжджають, а довожування дітей автами вимагає і додаткового труду і витрати гроша.

— Та чого ж не варто зробити для своїх дітей — кажуть батьки. І вони це роблять, але в інших ділянках.

Донедавна були ще спроби деяких батьків навчати дітей вдома української мови, історії, географії України тощо, деколи допомагали їм в тому дідусі - бабусі, приїжджаючи в означені дні навчати внуків. Але й те перестає діяти, бо дідусі старіються, або переселяються на Фльориду і домашнє навчання стає щораз рідше.

У „Свободі" (28-го серпня ц.р.) читаємо: „...приємно було розмовляти з молодими хлопцями і дівчатами, які гарно володіли українською мовою. Один хлопчина, може років 14, який приїхав з батьками з Німеччини просив підписів хористів на нашу програмку. Коли його запитали, де навчився говорити так гарно українською мовою, відповів: „Мене навчила говорити моя мама, а маму, що також народилася в Німеччині, навчила бабуня..".

Отже, коли є сильна постанова щось доконати, і хоч вимагало би великого труду і навіть витрати грошей, то таки доконати можна. Але коли це тільки постанова для заспокоєння опінії оточення (українського), то й на постанові кінчається.

Наближчий рік покаже, як українські батьки, як українська громада зрозуміють значення всього українського шкільництва для майбутніх поколінь. А воно, це значення — немале. Ми добачаємо його у підбудові первнів християнської моралі і етики, б) у поширенні відомостей, здобутих удома про країну предків сьогоднішніх дітей, – Україну, в) у виправленні української мови у вислові і письмі, г) у вагомості української мови, як ознаки приналежности до українського роду, ґ) як комунікаційного засобу при зустрічах з українцями, поселеними в інших країнах Західньої Европи, чи в евентуальній подорожі в Україну, д) як необхідного засобу у розвитку української культури, зокрема наукової культури. Окремо треба визнати, що українознавство поширює знання про Східню Европу, яке в обличчі розгортання сучасних подій набирає особливого значення. Не заважить згадати, що українська школа є також установою особистої культури і суспільної дисциплінованости.

Ось незадовго відбудеться з'їзд колишніх учнів української гімназії у Берхтесґадені (Німеччина). А скільки ж це минуло вже років від часу, коли вони роз'їхалися, тобто від 1949-1950 років.

Безперечно, програми українських шкіл вимагають постійного усучаснення; особливо в них повинен би бути поданий матеріял з життя українців на поселеннях (і в наших шкільних часах ми поглинали книжки з тематикою нашої доби). Сподіємось, що наші надрядні установи про те вже думають і треба сподіватись, що при підтримці всієї української громади вони цього доконають.

Велика українська еміґрація, яка прибула до цієї країни після Другої світової війни, розбудували мережу українського шкільництва. Бували роки, коли тільки в українознавчих школах Шкільної Ради УККА навчалось 10,000 учнів. Ця ж ґенерація підготовила свою зміну. Ця зміна — це сьогоднішні батьки шкільної молоді. Тепер черга на нову зміну. Її можуть підготовити тільки батьки шкільної дітвори і молодь покоління сьогодення. Праця кропітка довга, може й виснажлива, але можлива. Вона мусить бути й многогранна. Бо її треба починати від родинного дому, садочка, української церкви, української школи, українських організацій молоді.

За вами, отже, українські батьки слово і діло!

ЛІВІ ПОЛІТИЧНІ ФРАКЦІЇ — соціяльні демократи, так звана партія „зелених", марксисти, комуністи, леніністи та інші — створили спільний „національний фронт", який виступає проти політики теперішнього уряду християнських і вільних демократів, що його очолює канцлер Гельмут Коль, лідер Християнсько-демократичної партії. Головним прицілом лівих є зупинити дозброєння Західньої Німеччини і Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) та відвернути рішення уряду про розміщення американських ракет середнього засягу Першінг-2 і крилатих на території Німеччини. Одним словом, цілі відомі і їх вже віддавна підтримує Совєтський Союз і його пропаґандивні засоби.

Марія Гарасевич

НА „ВАТРІ"

„Світе ясний, світе прекрасний..."

І. Нечуй-Левицький

II.

Уже було цілком темно, розходитись не хотілося. Пані Таня запросила нас до їхньої кімнати. Створилась гарна затишна атмосфера. Неговірка, стримана, високо-культурна, з мистецького світу пані Таня своєю присутністю вносить благородність і тепло. Вона вміє оповідати й має про що, але це не буває часто, її треба просити, бо вона у тіні свого славного чоловіка.

— Заспівайте, Уласе Олексійовичу. Ви так чудово співаєте... попросила я.

— Не знаю чи вийде, вже не той голос...

Співав свої улюблені волинські пісні радо, з любов'ю. Була там і „Чарочка виновая", і „Косив козак сіно", і пісня про вдову, й інші. І хоч з голосових спроможностей уже щось втрачено, але тембр той же самий — прегарний і пісня в нього звучить якось особливо інтимно. Рідко коли можна зустріти людину, щоб так вміла заспівати в товаристві: півголосом, м'яко з самої душі й дуже своєрідно.

На другий день, ще дискусія при сніданку, згодом прощання... жаль... на душі тяжко...

Рефлексії: літа зробили своє — підкосили здоров'я письменника. Найбільш болюча свідомість, що втрата повної спроможности зору, обриває творчість, хоч думка у письменника сильна, свіжа, творча. Невже ми допустимо до цього? Адже можна дати письменникові секретарку бодай на кілька годин тижнево й він ще зможе писати чи художні, чи публіцистичні речі.

Не на висоті свого завдання ми — сучасники У. Самчука. Ось наш найбільший письменник мусив у зв'язку зі здоров'ям продати свій дім, перейти в апартамент. В тому домі за багато років було ним написано шість творів, закінчено найбільше в українській літературі художнє полотно — трилогію „Ост". Через той дім перейшли майже всі найвизначніші наші літератори, мистці, громадські діячі, музики. Цей дім українці повинні були викупити, перетворити в музей Уласа Самчука з меморіяльною дошкою на ньому, берегти його, бо це наша скарбниця і скарбниця Канади.

Як марно кидаємо тисячами доляри на люксусові роз'їзди діячів з міста до міста, то й по цілому світі — часто без великої потреби, на всякі зустрічі... А ось на те, що дійсно треба зробити нема грошей, нема кому.

Леґенда

Як твориться легенда? Ведеться розповідь про когось чимсь незвичайного, постійно повторюється, шириться далі, кожен щось додає із свого власного спостереження, або до почутого.

Вперше про панства Івахнюків нам розповів У. Самчук, ще кілька років тому, а потім всі наші видатні друзі наказували: „Як будете на „Ватрі", обов'язково відвідайте Івахнюків, — це винятково інтеліґентні, цікаві люди, це..." і т.д. Далі йшла розповідь про скарби зібрані у їхньому домі та в їхній душі. І так постала леґенда про двоє людей: пані — лікар, пан—інженер. Вони вже на пенсії.

І ось „леґенда" на моїх очах того ж таки першого вечора — „Ватра" вітала їх з 50-ти літтям, (не вловила точно: праці, чи подружжя). Традиційні „Многія літа", привітання. А у вівторок, на запрошення, ми поїхали на їхній „хутір" — 10 миль від „Ватри" дорогою, яка то зривається у небо, то спускається з горба, щоб знову піднятися. Щасливо, що я не керую автом. Мої очі лише торкалися дороги на її непогамовних „піруетах", я ж уся була в неосяжних мальовничих просторах.

Про 130 акрів „хутора" треба вести окреме оповідання — це поезія, в основному, незайманої землі й природи з дотиком людської руки та пасікою. Скарби ж зібрані у великій поверховій хаті, неоцінимі. Багатюща бібліотека, яка навіть мене зчудувала: книжки від підлоги до стелі у кількох кімнатах і, здається, скрізь. Тут і дорогоцінні видання, і букіністичної рідкости книжки, і професійна література мовознавча, медична... Голова паморочиться від цього багатства. Позичаю чотири книжки з теми „Марко Вовчок", бо якраз готую відзначення 150-ої річниці з дня народження письменниці для Дітройту.

На стінах, не менш вартісні картини: незрівняний Гніздовський займає найбільше місце, а там Андрусів, Мороз та багато інших мистців, що годі все запам'ятати. Цей, як я називаю „леґендарний хутір" гостив багато наших великих творчих людей: У. Самчука, Я. Гніздовського, Д. Гуменну... Господарі, як справжні аристократи духу, безпосередні, милі, гостинні, яскраво-цікаві інтелектуали. Не можна відразу не полюбити пані дому — д-р Н. Івахнюк повну життя, знання, з широким світоглядом, експресивну, по-молодечому життєрадісну, щиросердечну: Сучасна, розумна, оптимістична. Вона любить оповідати, розмовляти, радо передає своє професійне медичне знання всім, хто лише хоче його сприймати. Інженер А. Іванюк зосереджений, стриманий з розумними ясними очима й милою усмішкою. За його тихим словом відчувається величезне знання і всебічний інтелектуальний розвиток. По своїй суті, він літератор, лінґвіст. Гостинністтю ж і щедрістю вони нагадують мені дійсних колишніх українських хуторян.

За один тиждень, стільки вражень, стільки людських сердець і думок пізнано. Наші українські канадці трохи інакші від американських. У них все якось більш погамовано. Їм трохи скрутніше, бож все дорожче й доляр дешевший, але більша можливість доробитися, хто спритний у цьому напрямку — всі малі підприємства йдуть і ростуть. Тож багатих українців там більше. Вони люблять Канади, як і ми Америку. Америка для них надія в закордонній політиці. Вони дуже милі, привітні, до гостей з Америки відносяться особливо гарно. Хотілось би написати про кожного з них, але тут це неможливо. В дискусіях, які продовжуються на „Ватрі" від рання до ночі, аби лиш двоє зустрілося, порушуються політичні, економічні, світові проблеми і хоч ніхто на них з дискутантів ніякого впливу не має, але кожен хвилюється.

У суботу, (день нашого від'їзду), перед сніданком, ще одна надсподівана приємність: пані Завадівська прочитала мені з пам'яті два свої твори. Особливо сподобався мені її

(Закінчення на ст. 3)

СПІЛЬНИЙ КОМУНІКАТ

Світового Конґресу Вільних Українців і Української Світової Кооперативної Ради

У п'ятницю, 29-го червня 1984 року відбулась зустріч-конференція членів Президій Світового Конгрсу Вільних Українців і Української Світової Кооперативної Ради в особах: президент СКВУ Петро Саварин, заступник президента Секретаріяту СКВУ д-р Василь Кирилюк, генеральний секретар інж. Мирон Барабаш; від кооператорів — голова Української Світової Кооперативної Ради дир. Омелян Плешкевич, президент Централі Українських Кооператив Америки в ЗСА інж. Дмитро Григорчук, голова Української Кооперативної Ради Канади Василь Ситник, член Контрольної комісії Павло Олексюк.

Вважаючи Світовий Конгрес Вільних Українців найвищою репрезентацією українців у країнах вільного світу, виразником та координатором українських збірних національних прагнень і зусиль із завданням реалізувати збірні зусилля, учасники конференції вважають одною з важливіших справ із збірних зусиль потребу матеріяльних ресурсів.

Світовий Конґрес Вільних Українців звертається з проханням до проводів українських українських Церков, центральних крайових та місцевих організацій і всіх українців у вільному світі піддержувати та ставати в ряди українських кооператив.

Українська кредитова кооперація має великі можливості розбудови української економіки в поодиноких країнах поселення. За останніх 30 років кредитові кооперативи здобули 600 мільйонів майна та біля 120,000 членів. Ощаджуймо, позичаймо та розбудовуймо український кооперативний рух — творім українську матеріяльну базу.

Українська Світова Кооперативна Рада звертається до крайових кооперативних проводів та їх членів, поодиноких кооператив, відкрити ощадностеві конта для СКВУ, активно включитися в ораганізування фондів для праці Світового Конґресу Вільних Українців та тим самим уможливити поодиноким членам складати свої датки на розбудову діяльности СКВУ.

Перед нами велике завдання-вимога — зміцнити внутрішнє громадське життя та українську економічну базу, які стануть великим опертям наших зусиль у служінні українському народові в країнах поселення і на рідних землях.

Омелян Плешкевич
голова УСКР

Петро Саварин
президент СКВУ

Українці в Арґентині

Українська еміґрація до Арґентини почалася в січні 1897 року з приїздом перших 34-ох українських родин, які поселилися в околиші Мендози. Через місяць приїхало знову 12 родин, що поселилися вже на півночі в провінції Місіонес. Арґентинський уряд не турбувався еміґрацією, а вона рік-в-рік збільшувалася тільки завдяки пропаґанді корабельних аґенцій, яким залежало, щоб мати пасажирів, і тому вони були дуже активні головно на українських землях під Австро-Угорською імперією. Іміґрація ішла ввесь час самотужки.

Її можна поділити на три періоди: перший—від 1897 до 1914 року, в якому прибуло до Арґентини біля 10.000 українських родин. Другий період від 1925—1940 року, в якому прибуло коло 40, 000 українських родин, а третій період—після Другої світової війни, в якому прибуло до Арґентини коло 6, 000 українців.

В першому періоді українська еміграція була виключно селянська, національно майже не свідома й малограмотна, тому не видала із себе майже жадних проявів організованого національно-громадського чи культурного життя.

В другому періоді українська еміґрація вже складалась не тільки з неписьменних селян та робітників, але також інтеліґентів та колишніх учасників українських Визвольних Змагань. В 1924 році засновано „Просвіту" й інші товариства, з яких до сьогодні існує тільки „Відродженняя".

Між іміґрацією після Другої світової війни було вже чимало інтеліґенції й людей з університетською освітою, які потім в більшості виїхали з Арґентини до ЗСА й Канади і обезголовили провід українців Арґентини.

В Арґентині нема точних даних про чисельну кількість українців, всі вони приїздили з пашпортами австрійськими, польськими, румунськими, чеськими, російськими і т. п. Так і записали їх в еміґрації як австрійців, поляків, росіян. Є також і рубрика „українці", з числом 5,000, в якій вписано переважно циган і жидів, які приїхали з пашпортами УНР та УССР десь перед 1926 роком, коли ще їх видавали українською, російською і французькою мовами. Число української еміґрації та арґентинців українського походження базується тільки на здогадах; їх є може навіть більше, ніж припускаємо, але організовані рамки нашого громадського й церковного життя гуртують тільки найбільш свідомих. Хочеться вірити, що в Арґентині є щонайменше понад 250,000 людей української крови.

Культурне і громадське життя українців в Арґентині пожвавилось аж із приходом еміґрації після Другої світової війни. Постали нові організації—Пласт, СУМ, Союз купців і промисловців, українські кооперативи та Українська центральна репрезентація, надрядна централя українських товариств яка пізніше через ПАУК була співосновником СКВУ в 1967 році.

Культурне і громадське життя українців в Арґентині пережило величні хвилини й невеселі роки занепаду в наслідок від'їзду провідних людей до Канади й Америки або смерти. До перших можемо зарахувати величавий концерт з приводу 50-ліття смерти Миколи Лисенка, батька української національної музики, в оперному театрі Кольон в Буенос Айресі в 1962 році, величаві ювілейні концерти в честь Т. Шевченка та інавґурація пам'ятника Т. Шевченкові в 1971 році в Буенос Айресі, українські радіопередачі інформативного хахактеру і виключно культурного з державної радіостанції в Буенос Айресі.

Тепер у наслідок економічної депресії в країні терпить на цьому також і українське організоване громадсько-національне життя. Люди, економічно прибиті, не можуть брати активної участи в громадському житті.

Існують також два українські тижневики, які в наслідок сьогочасних економічних труднощів виходять вже не так часто, а саме „Українське Слово" (орган „Просвіти") і „Наш клич" (орган „Відродження").

Церковно-релігійне життя почало організуватися з приїздом до Арґентини Отців Василіян зараз після Першої світової війни, які почали місійну працю в колисці українського поселення—провінції Місіонес. Єрархічне завершення Української Католицької Церкви почалося аж з приїздом до Арґентини в 1961 році Апостольського екзарха Владики Андрія Сапеляка, який рік тому удостоївся від Апостольської Столиці титулу епарха.

Українці православного обряду належать до УАПЦ, яка включена під Архиєрейський нагляд Блаженнішого Митрополита Мстислава.

Від 1-го до 9-го грудня ц. р. в Буенос Айресі і околицях відзначатимуть 60-ліття діяльности „Просвіти". На ці ювілейні святкування прибуде також багато українських делеґатів з української діяспори, а також українські туристи з Канади й Америки на чолі з президентом СКВУ д-ром П. Саварином. Це буде не тільки перегляд діяльности „Просвіти" за 60 років, але й публічна маніфестація живучости української національної духовости в серцях українських поселенців в Арґентині та їх вірности Церкві наших батьків на Україні.

С. Демидович

На „Ватрі"

(Закінчення зі стор. 2)

віршований твір для дітей „Добродушки" — такий зворушливий, милий, виховний, сценічний. А потім усім „до побачення", щире спасибі за гостинність і гарне товариство незабутнього тижня, сердечне прощання з проф. Бойчуком — моїм, як я його назвала „партнером". Так багато ми з ним порушили спільних тем, так глибоко заглянено в багато проблем і філософських поглядів.

Срібний ювілей

Дня 6-го жовтня цього року, „Ватра" святкуватиме свій Срібний ювілей — підсумки праці та досягнень за чвертьстоліття. З господарями будуть ділити їхню радість і заслужену гордість друзі, українська громада, канадське місцеве населення, представники адміністративних установ. У нас є сподівання, що цей Ювілей пройде якнайкраще і стане для усіх урочистим і незабутнім святкуванням, завершенням одного із „срібних" етапів праці для української громадськости в Канаді.

Штраус...

(Закінчення зі стор. 2)

монії, перейшовши тяжку хворобу рожі обличчя, згинула недавно у самоходовому випадку. Така трагічна річ впливає демобілізуюче, і на людей з дуже твердою натурою...

Щодо українських справ, то Штраус мало або й зовсім ними не займався, отже, можна думати, ними не цікавився або не був і не є з ними достатньо ознайомлений. Авторові цієї статті відомі лише такі факти:

Коли група українських науковців, зокрема проф. Юрій Бойко-Блохин, виступили з ініціятивою посвячення відповідної таблиці в Бад-Емсі в століття гореславного Емського Указу російського царя про заборону української мови, то Штраус допоміг зреалізувати цю ініціятиву, коли міська влада в Бад Емсі робила труднощі, щоб, мовляв, не образити росіян.

Штраус прийняв на спеціяльній авдієнції Валентина Мороза, коли він вперше прибув до Мюнхену.

Штраус прийняв протекцію над влаштованою проф. Бойком науковою конференцією, в якій взяли участь визначні німецькі науковці, на тему: „Романтизм в українській літературі", але сам в конференції участи не взяв, приславши лише привітання.

Якихось окремих виступів чи заяв Штрауса щодо української національно-визвольної справи до цього часу не було.

Напад...

(Закінчення зі стор. 1)

дидатури президента Роналда Реґена, це прикрий випадок, який ще й досі викликає огірчення в багатьох мешканців цього міста-велетня і речників етнічних громад.

Мовчить лише про цю справу „мідія", тобто засоби масової інформації, мабуть зі стиду за такий скандал, до якого допустились так звані „демократи". Вони до крови побили Станіслава Немеца, який недавно прибув до З'єднаних Стейтів Америки, а перед тим відсидів 10 місяців в комуно-польській тюрмі за „Солідарність" і вияв свого патріотизму.

Виною Немеца було тільки те, що він маршував в згаданій параді з плякатом підтримки Р. Реґена, який, нема де правди діти, багато допоміг польському народові у його змаганні за свободу проти власного комуністичного режиму.

Непорозуміння почалося вже на самому початку паради. Керівник паради заявив лідерові польської групи Анджеєві Бергардові, щоб його група замикала похід, тобто маршувала на самому кінці. Йому не сподобались національні польські кольори прапорів і плякат, написи „Солідарности" тощо. Найбільшою перешкодою для організаторів паради було однак те, що серед плякатів були також і такі, які підтримували політику теперішньої Адміністрації.

Не зважаючи на те, що в параді короткий час брали участь кандидати на президента і віцепрезидента Волтер Мондейл і Джералдін Ферраро, а також багато інших провідних діячів, які чомусь передчасно покинули емоційно піднесену публіку і „потихенько" вибрались з Ню Йорку для участи в інших імпрезах, „хулігани" не зрезиґнували із свого бандитського пляну.

На 27-ій вулиці вони збили з ніг не тільки С. Немеца, але також ще інших двох поляків учасників паради. Немеца перевезено до шпиталю, а тоді почалося справжнє обурення польської громади і всіх етнічних груп. До бюра посадника Едварда Кача посипались запити: чому, з якою ціллю, чи не є це комуністична провокація? Покищо посадник мовчить.

РУМУНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Ніколае Чаушеску, не зважаючи на тиск Москви і відкликання поїздки до Бонну східньонімецького і болгарського лідерів, Еріха Гонекера і Тодора Живкова, таки поїде на відвідини до Західньої Німеччини в жовтні, як було раніше усталено. Речник румунської амбасади в Бонні заявив, що Румунія веде свою власну закордонну і внутрішню політику і тому президент Чаушеску прибуде до Бонну на розмови з канцлером західньонімецького уряду Гельмутом Колем й іншими політичними діячами.

КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ізраїльського уряду Менахем Беґін перебуває у шпиталі і правдоподібно буде змушений піддатись операції простати. Крім того він використає нагоду перебування у шпиталі для серйозної перевірки здоровельного стану. Поінформовані особи кажуть, що здоров'я Беґіна дуже погіршилось і тому він вважав за відповідне зрезиґнувати з політичної кар'єри і тепер не вмішується до політичних пертрактацій між Їцаком Шаміром і Шімоном Перезом, які пробують „зліпити" уряд так званої національної єдности.

В ЛУЇЗІЯНІ, В МІСТІ Анґоля, у понеділок, 10-го вересня, скарали на електричному кріслі приреченого на смерть за вбивство. Цей раз від електричного струму згинув 42-річний Тимоті Болдвін за те, що шість років тому замордував 85-річну сліпу жінку. Вона була хресною матір'ю молодшого сина злочинця, і коли вона відмовилася назвати Болдвінові місце, де вона переховує свої грошові заощадження, то він у люті бив її по черзі то залізною сковородою, то табуретом, то навіть телевізійним апаратом. Болдвін відкликався вісім разів до апеляційних судів і тому визначені шість разів дні страти були пересунені, аж нарешті Верховний Суд ЗСА в неділю, 9-го вересня, голосами сім до двох відмовився помилувати злочинця, який і був страчений наступного дня, хоч до кінця заперечував свою провину. Це четверта страта в цьому стейті і 24-та в цілій Америці з того часу, коли в 1976 році Верховний Суд відновив кару смерти в ЗСА.

ПОДЯКА

Дня 28-го квітня 1984 року відійшов у Вічність по короткій тяжкій недузі наш Незабутній МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. інж.

ОРЕСТ КЛЮФАС

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Знайомим за відвідини в часі побуту в шпиталі, участь в похоронних відправах та вислови співчуття — листовні, телеграфічні і усні, в часі нашого родинного горя.

Щиро дякуємо о. митр. Іванові Мовотові за Служби Божі та уділення Найсвятіших Тайн у шпиталі в Потакет та братові д-рові Омелянові Клюфасові і його дружині Ірені за опіку над Хворим у шпиталі та поміч у цих тяжких хвилинах.

Зокрема дякуємо о. Глібові Лончині, який не жалував свого труду, щоб приїхати здалека та заступити пароха в похоронних відправах.

Рівночасно дякуємо д-рові І. Макаревичеві, інж. Т. Дурбакові, п. А. Букові, д-рові В. Ленцикові та всім Членам нашої великої Родини за зворушливі прощальні слова у похоронному заведенні, над гробом та під час тризни.

Наша щира подяка Усім, які жертвували Святі Літургії за спокій душі Покійного та Усім, що зложили свої пожертви замість квітів на фонд утримання сталого священика в Гантері.

На ФОНД зложили:

по 100.00 дол. — О. Клюфас, д-р А. Кузьмович, А. Смаль, інж. Б. І. Чайківський;
по 50.00 дол. — д-р І. Н. Макаревичі, А. К. Буки, Д. Круль, д-р Н. С. Клюфаси, М. Т. Угорчаки, З. Т. Савицькі, д-р І. Л. Мартинці, інж. М. Колтунюк, інж. Л. А. Яцкевичі, Б. Журавський, інж. О. М. Гладкі, М. Ю. Савицька, д-р О. С. Андрушкови, Д. Х. Черник, В. Сушків, д-р Р. О. Гуглевичі, Е. Чапельська, С. М. Щурі, Ю. Костів;
по 40.00 дол. — М. Турко — Я. Ф. Бодрок, Е. Плескачевська;
по 30.00 дол. — Т. Т. Пастушенки, О. Л. Білоуси, інж. Р. О. Чавси, д-р М. Козарська, С. Льорх;
по 25.00 дол. — Т. І. Кулики, Л. М. Лампіки, інж. Т. М. Дурбаки, Л. Фіцалович, д-р Е. І. Клюфаси, С. Салик, Л. Гандзій, Дж. Рапеліє, д-р Ю. Савицький, Г. Савицька, д-р В. Л. Ленцики, О. Пахолок-Сірий, інж. Т. С. Геврик, Г. Білоус, О. Рак, Д. Яримович, Т. Богачевська, Е. С. Нолдени, Нейлор Ріальті, Й. С. Іванчуки, Г. Годованець, Е. Цікало, А. Скробко, інж. В. Онишкевич, Я. М. Вижницькі, А. М. Шумили, Н. Погребінська, Л. А. Лопатинська, Б. І. Висоцькі, В. Гірняк;
по 20.00 дол. — Д. Я. Поритки, К. Гречак, М. Н. Білоус, М. Клюфас-Доберчак, О. Кобзяр, К. Шевчук, І. Качмарська, інж. В. Левицький, д-р М. Клюфас, інж. Л. Л. Зелики, проф. І. Н. Соневицькі, Т. С. Пешки, А. Кухарчук, Б. О. Геврик, Я. Л. Федуни;
по 15.00 дол. — Л. Мосевич, С. Е. Шугани, д-р І. Крамарчук;
по 10.00 дол. — С. Вовк, І. В. Кардаші, М. Курис, Т. А. Спортони, Д. Гусар, Г. Мидляк, ред. І. М. Кедрини, М. Савчак, С. М. Мартюки, О. Дядинюк, С. Стецура, Ю. І. Тамарські, Н. Вербяна, М. В. Ганкевичі, Д. Лисько, Х. Овад, С. Ґоть;
по 5.00 дол. — А. Допівка, П. Саґаль, В. Теркарапелян, І. Колодій, О. Назар, О. Кедринський, В. Шепель.

Разом $2,880.00

Також дякуємо п. А. Букові та п. Т. Куликові за переведення цієї збірки.

Вкінці дякуємо Родині і Приятелям за їхню поміч в приготуванні тризни та поминок в 40-ий день смерти.

Хай Господь нагородить всіх Вас своїми щедрими ласками.

ОКСАНА КЛЮФАС з Родиною

У 20-річчя смерти Стефана Олексюка

Уже проминуло 20 років з того часу, як відійшла від нас людина, яка мала вітальне значення і вартість на Гуцульщині. Пам'яті цієї людини, св. п. Стефанові Олексюкові, присвячена ця згадка.

Народився С. Олексюк 7-го січня 1894 року в селі Шешорах, Косівського повіту на Гуцульщині. Маючи вроджений талант до краси, любов до рідного народу, Стефан вже з молодих літ виявив свої здібности і включився у громадське життя. Він був чудовим співаком, прекрасним актором драматичних вистав, визначним громадським працівником, головою багатьох українських товариств і установ. В нього вийняткові здібності, своєрідність мислення, щоб дійти до задуманого. Він ніколи не втрачав віри в перемогу. Стимулом його праці була безмірна любов до рідного народу, його звичаїв і традиції. Він знав важку історію українського народу.

Враховуючи весь комплекс обставин рідного села, він старався піднести його культурно і матеріяльно.

Стефан Олексюк знав, що тільки єдина праця—шлях до волі. Тому він став провідником „Просвіти", українських кооператив, „Рідної Школи", товариств „Сільський Господар", „Відродження", „Січі". Завдяки його невтомній праці село змінило своє обличчя. А його кличі до бою з кривдою, з ворогами українського народу піднесли його авторитет і вартість у народі.

Характеризуючи індивідуальність Стефана Олексюка, слід сказати, що він був прикладною людиною; в додатку не пив і не курив, був він високо моральною людиною. Завжди був готовий допомогти кожному, хто його потребував. Стефан Олексюк також в Америці продовжував свою корисну працю. Завдяки його старанням появилася грамофонна платівка „Гуцульщина в пісні і музиці". Він був основоположником гуцульського товариства „Черемош" у Філядельфії. Його мрія, щоб заснувати гуцульську централю в Америці не здійснилася тільки тому, що 7-го вересня 1964 року перестало битися його здорове серце. Смерть його була болючою втратою для всіх гуцулів в Америці, бо його ніхто не заступив.

Стефан Олексюк був начитаною людиною—ерудитом. Саме тому він був людиною високої національної свідомости. Він віддав свій чесний труд для розвитку української культури і національного визволення.

Згадав я покійного Стефана Олексюка в десяту річницю його смерти і згадую у двадцяту, бо на шляху мого життя я мало бачив таких шляхетних людей з виїмковими рисами характеру.

Життя і чини Стефана Олексюка залишаться глибоко в серцях верховинців-гуцулів і передаватимуться із покоління в покоління, як великого пробудника українського народу на Гуцульщині.

Роман С. Кушнірчук

Помолімось за нашого друга.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ за спокій і вічну радість душі

бл. п. інж.

МИРОСЛАВА ПАВЛА КОЛТУНЮКА

(Помер 11-го серпня 1984 р.)

Визначного Мецената Фонду Катедр Українознавства (ФКУ), щирого прихильника Українського Гарварду, воздержника української науки, відслужать:

Впреп. о. крилошанин Петро Огірко, духовий опікун ФКУ, в суботу, 22-го вересня 1984 р., о год. 9-ій ранком в УКЦеркві Царя Христа, в Бостоні, МА;

Впреп. о. протопресв. Іван Ткачук, духовний опікун ФКУ, в неділю, 23-го вересня 1984 р., о год. 10-ій ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, у Ню Йорку, Н. Й.

Просимо про молитви за цього Доброчинця.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФКУ
ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ в ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Українська Вільна Академія Наук у США

Із сумом повідомляє, що 9-го вересня 1984 року, на 83-му році життя, упокоївся

бл. п. проф.

Константин Григорович КОСЕНКО

Професор високих шкіл в Україні. На еміґрації професор Української Високої Економічної Школи в Мюнхені та бувший її Ректор, дійсний член УВАН у США.

ПОХОРОН відбувся в середу, 12-го вересня 1984 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Д-р Марії Павлівні Косенко, дружині Покійного висловлює глибоке співчуття

УПРАВА УВАН у США

Організація Державного Відродження України (ОДВУ)

Окружна Управа в Дітройті, Миш.

ділиться сумною вісткою з Членством і Громадянством, що 25-го серпня 1984 р. упокоївся в Бозі на 80-му році життя у Ворм Мінералс Спрінґ, Фльорида наш довголітній Член і Друг

сл. п.

РОМАН ЮШКЕВИЧ

член ОУН, б. член Окружної Управи ОДВУ в Дітройті, кол. вояк 1-ої УД УНА, визначний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся 28-го серпня 1984 р. з церкви св. Андрія в Норт Порт на цвинтар Меморіял Ґарденс у Веніс, Фльорида.

•

Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

ОКРУЖНА УПРАВА І ЧЛЕНИ ОДВУ в Дітройті

Пам'яті Марії Овечко

В університетському місті Ґрілі в Колорадо, 65 миль від Денверу, на кладовищі Лін Ґров Парк, 22-го серпня ц. р. виросла могилка, в якій спочила бл. п. Марія Овечко, дружина д-ра Івана Овечки, професора місцевого університету.

Похоронні відправи у погребному заведенні відправили о. Володимир Ситниченко, парох української православної церкви в Денвері, парафіянкою якої була Покійна, в сослуженні з о. д-ром Павлом Баб'яком із української католицької церкви в Денвері. Приїхала група приятелів-українців з Денверу, а з ними частина хору православної церкви (це був робочий день) під диригентурою Пантелеймона Клименка, своїм гарним співом звеличивши похоронні відправи.

Приміщення у погребному заведенні виповнилось сотнею студентів і приятелів родини панства Овечків. Парох о. В. Ситниченко після закінчення відправи зворушливим словом попрощав Покійну, як свою взірцеву парафіянку, яка згідно з Божими законами відійшла у інший світ, де є життя вічне та немає ні болю, ні терпіння. Він підкреслив її відданість українству, хоч вона не з українського, а з німецького роду. Чисельна колона авт відпровадила Покійну на вічний спочинок на місцевий цвинтар, де обидва отці довершили надгробні відправи та опечатали домовину.

Із цвинтаря, на запрошення панства Овечків, українці Денверу разом із священиками, мали у поблизькому ресторані спільний поминальний обід. 30 осіб засіло до спільної трапези. Під час поминок Мирослав Кальба попрощав Покійну від української спільноти Колорадо, вказавши на її важкий життєвий шлях та змалював її образ, як дружини, матері і української патріотки. Опісля д-р П. Бабяк попрощав Покійну, вказавши на соборницький дух під час похоронних відправ і побажавши такого і на громадському полі.

Бл.п. Марія Овечко-Шмідт —це не звичайна жінка чи мати. Вона народилась 1921 року в Німеччині в родині Йосифа і Анни Шмідт. Весняну свою молодість вона провела у вирі жахливої війни, в якій вона згубила чотирьох братів, а пізніше і рідну матір, а вже після війни батька, сестру і ще одного брата.

Одружившись із д-ром Іваном Овечком, вона стала не лише його подругою, але найкращим дорадником та підпорою у пізнішій нелегкій еміґраційній мандрівці.

Залишивши рідний край. 1949 року подружжя з маленькою донькою та матір'ю і братом Івана Овечка виїхали до Бразилії, а після десяти років ще і з сином переїхали до Америки, де поселилися спочатку у Каліфорнії, а в 1969 році переїхали до Ґрілі в Колорадо, де д-р І. Овечко одержав працю професора чужих мов у місцевому університеті.

Усе їхнє спільне життя з ними проживала і мати професора, яка перебувала стало із своєю улюбленою невісткою, трактуючи її як ще одну свою дитину. Вона навчила її говорити по-українському, молитви, навчила любити Україну й її народ, культуру та Церкву. І була вона для неї як найкраща дитина-дочка.

І так бл. п. Марія при своєму мужеві та його матері не тільки бездоганно вивчила українську мову, а й запізналася з її історією, культурою, звичаями та обичаями, одним словом, переродилася в справжню українку. І далеко від своєї країни та народу, вона цілковито віддала себе для свого мужа та його поневоленого, але нескореного народу. Вона стала його найкращою й найближчою дорадницею та його помічником, перебравши велику частину його праці на свої руки. Раділа вона всіма успіхами не лише свого чоловіка, але і всієї української спільноти чи то в діяспорі, чи на рідних землях, та боліла їхніми невдачами чи непорозуміннями. Вона виховувала своїх дітей на добрих людей, вщепила в їхні душі любов і пошану до українського народу, до його Церкви, історії і культури.

Бував я частин гостем дому п-ва Овечків. Приємно булко переступити поріг їхньої хати, де завсігди знаходилось теплу родинну атмосферу та щиру українську гостинність. Дім їхній був наповнений не лише українським духом, але, головно, і соборницьким. Кожного разу, будучи в їхньому домі, приємно було мені привітати маму-старушку, якій переступило вже 97 років, в якій я вбачав образ моєї нескореної батьківщини та матері-страдальниці України. Прощаючись, кожний раз вона благословила мене на щасливий поворот додому, передаючи мені в опіку Пречистої. В домі їхньому зустрічався я з правдивою залишеною нами Україною, душею, якої, крім д-ра І. Овечка, була і бл. п. Марія.

Вона, така вродлива, повна здоров'я і життєрадости, так несподівано залишила свого мужа, доню Інґеборг з мужем та двома внучками, сина д-ра Юрія, єдиного брата в Німеччині, свою дорогу прибрану матір, якою вона так любовно опікувалась та численних приятелів, у пам'яті яких Покійна залишиться на все життя як взір дружини-матері та неструдимої працівниці для України, її нової прибраної батьківщини.

Хай цих кілька слів нев'янучою квіткою торкнуться її домовини.

М. Кальба

Проголошення конкурсу на стипендію з Фонду СУА ім. Еви Сташків

Союз Українок Америки проголошує третій Конкурс на приділення стипендій з повищого фонду в наступних категоріях:

1. На студії української мови для абсольвентів журналістики, мовознавства, бібліотекарства і музейництва, які плянують використати знання української мови у професійній праці.

2. На студії для осягнення докторату у ділянках українознавства або порівняльних дослідах у ділянках літератури, історії, соціології, музикології і т. п., після цього, коли університет апробує тему.

3. Допомога у виданні наукової праці з ділянки українознавства, прийнятої до праці авторитетним видавцем.

Висоту стипендій вирішує комісія у кожному окремому випадку.

Кваліфікованими кандидатами на стипендії є членки СУА, які вступили до організації принаймні один рік перед внесенням подання про стипендію.

Реченець внесення подання про стипендію 31-го жовтня 1984 року. У першій і другій категоріях стипендії будуть призначені на студії в американських і канадських університетах.

У листі небхідно подати на котру категорію стипендії кандидат хоче внести подання.

Про інформації слід звертатися на адресу: Ukrainian National Women's League of America, Inc., Eva Stashkiw Scholarship Fund, 108 Second Ave., New York, N. Y., 10003.

Виконають Службу Божу Гайворонського

У дні 16-го вересня ц.р. хор при церкві св. Михаїла в Ню Гейвені під керівництвом Богдана Маркова виконає вперше Службу Божу композиції Гайваронського.

Михайло Гайворонський (1892-1949), родом з Заліщика над Дністром, займався вченням музики від дуже юних літ. Напередодні Першої світової війни він був студентом Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові та Львівського університету по лінії музикології. Вибух війни в 1914 році доосновно змінив його ситуацію. Гайворонський опинився в Українських Січових Стрільцях. Там серед відносно як на воєнний час не найгірших обставин, розвинув він пісенну творчість, яка зробила його ім'я широко відомим. Серед свого стрілецького оточення мав Гайворонський дуже сприючу атмосферу та музикально (і поетично!) співзвучних людей, наприклад, Роман Купчинський, Лев Лепкий та інші.

Після закінчення воєнних дій на українських землях старшинам українських військових формацій, що провели більше літ на війні, дуже важко було погодитися з новою політичною дійсністю. У виїмково нелегкий рік 1923-ий, Гайворонський перед тим старшина УСС і Української Галицької Армії, виїхав до Америки, маючи опору в приятелях за океаном. Першим його осідком було місто Вунсакет у Ровд Айленді, звідки він перенісся в околиці Ню Йорку.

У кожному місці його перебування і при всяких обставинах він включався в українське музичне життя як одна з керівних сил. До того в Ню Йорку продовжував він музичні студії в Колюмбійському університеті із спеціяльною увагою до композиції, музичної аналізи й оркестрації. Зустріч з новим світом мала дуже добрий вплив на композитора Гайворонського. Це видно вже по його інструментальних творах таких, наприклад, як Сонатіна на скрипку й фортепіяно та інших.

В Америці Гайворонський скомпонував свою Службу Божу B-dur. Це плід праці кільнанадцятьох літ, а одночасно в якійсь мірі здійснення задумів його молодости у рідному краю. Доля цього твору не була надто ласкава. Щоправда, Отці Василіяни опублікували його в Жовкві ще в 1938 році, але перше його виконання відбудеться щойно тепер в Ню Гейвені, Конн.

Музика цієї Служби Божої—нескомплікована й мелодійна, і як така, відносно нетрудна для сприйняття слухачем. У різних місцях вона навіяна народним мелосом. Деякі частини набирають, так сказати, інтимного, камерного звучання, є теж моменти величности. Можна сказати, що це єдина в нас Служба Божа, що відповідає латинському окресленню Missa brevis.

І є вона справді „коротка". Гайворонський дуже економічно підкладає музику до тексту, намагаючись не повторяти ні фраз, ні слів. На кожній частині подано означення темпо і динаміки. Так і видно, що композитор дає точні директиви, як треба виконувати. Вказівки скорого темпа мають своє оправдання: його музика написана здебільша у високій теситурі. Повільне темпо стрворювало б поважні трудноші для виконавців. Коротко підсумовуючи: хоч його Служба Божа нетрудна для слухача, але для виконавців вона ставить не раз дуже високі вимоги.

Композитор помер у 1949 році. Треба привітати доволі незвичайний в наших обставинах факт, що вже в 1954 році появилася монографія про нього п. заг. „Гайворонський" пера д-ра Василя Витвицького.

А в Ню Гейвені в церкві св. Михаїла відбудеться у неділю, 16-го вересня, о год. 12-ій вполудень перше виконання цієї Служби Божої.

Такі культурні події за прийнятою традицією мають місце здебільшого з якоїсь нагоди. Така нагода справді існує: Сестрицтво при церкві св. Михаїла в Ню Гейвені в той день святкуватиме своє 50-річчя. Перше виконання твору Гайворонського є теж жестом по відношенню до Сестрицтва за його безкорисні труди.

Богдан Марків

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ФРАНКО СТАХІВ, член УНС Відд. 458-го ім. С. Петлюри в Гамильтоні, Канада, помер 16-го липня 1984 року на 81-му році життя. Нар. 1902 року на Україні. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Анну й сина Петра з дружиною. Похорон відбувся 18-го липня 1984 року на цвинтарі Вудленд в Гамилтоні, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ІВАН ЙОСИФ КУҐЕН, член УНС Відд. 290-го Сестрицтва Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Балтиморі, Мд., помер 17-го липня 1984 року на 69-му році життя. Нар. 19-го травня 1915 року в стейті Мериленд. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Івана Йосифа, доньку Іванну Кліма, брата Джеймса і сестру Марію Вілс. Похорон відбувся 20-го липня 1984 року на ветеранському цвинтарі в Ґеррісон Форест в Овінґс Миллс.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Хома, секр.

ВОЛОДИМИР ШЕРЕМЕТА, член УНС Відд. 488-го в Фініксі, Аріз., помер 20-го липня 1984 року на 83-му році життя. Нар. 1901 року в Золочеві, Україна. Членом УНС став 1923 року. Залишив у смутку дружину Теодосію, доньку Теодосію, сина Володимира, внука Василя і невістку Женю. Похорон відбувся 24-го липня 1984 року на цвинтарі Ґрінвуд Меморіял Парк у Фініксі, Аріз.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар.

ЄЛИСАВЕТА ВОЙТОВИЧ, член УНС Відд. 397-го ім. св. Ольги у Філядельфії, Па., померла 7-го липня 1984 року на 61-му році життя. Нар. 1923 року в Німеччині. Залишила в смутку мужа Стефана та ближчу і дальшу родину в Америці і Німеччині. Похорон відбувся 14-го липня 1984 року на цвинтарі Св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Михайло Нич, секр.

ТАРАС ДРОГОБИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 86-го Т-ва УСК в Ню Йорку, помер 15-го липня 1984 року на 22-му році життя. Нар. 1962 року в Ню Йорку, Н.Й. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку батька Михайла, сестру Марійку та брата Стефана. Похорон відбувся 22-го серпня 1984 року на цвинтарі св. Реймонда на Бронксі, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Срант, секр

СОФІЯ ОНИЩАК, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 20-го липня 1984 року на 80-му році життя. Нар. 1904 року в Україні. Членом УНС стала 1951 року. Залишила в смутку синів Мирона і Вацлава з дружиною Евелин, 7-ох внуків, двох правнуків і дальшу родину. Похорон відбувся 23-го липня 1984 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Війна Їй Пам'ять!
Василь Семків, секр.

МАРІЯ КОПИСТЯНСЬКА, член УНС Відд. 433-го ім. Івана Мазепи у Вест Айсліп, Л.Ай., Н.Й., померла 29-го липня 1984 року на 77-му році життя. Нар. 1907 року в Ярославі, Галичина, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку три дочки — Ярославу, Теодозію Арнао і Ірену Спозіто; п'ять внуків і одного правнука. Похорон відбувся 2-го серпня 1984 року на цвинтарі св. Карла в Пайнловн, Ню Йорк.

Вічна Їй Пам'ять!
Іванна Заверуха, секр.

СТЕФАН МЕРЕЩАК, член УНС Відд. 473-го ім. сот. Ю. Головінського в Монтреалі, Канада, помер 30-го липня 1984 року на 78-му році життя. Нар. 1906 року. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку брата з родиною в Україні. Похорон відбувся 3-го серпня 1984 року на цвинтарі „Кот де Неж" в Монтреалі.

Вічна Йому Пам'ять!
Віра Баніт, секр.

ФРАНЯ НАКОПИНСЬКА, член УНС Відд. 177-го Т-ва „Любов" в Провіденс, Р. Ай., померла 30-го липня 1984 року на 93-му році життя. Нар. 25-го жовтня 1890 року в селі Боднарівка пов. Гусятин, Україна. Членом УНС стала 1919 року. Залишила у смутку синів Франка і Тому; дочок Марію Вербинську і Олену Лабу; 4-ох внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 2-го серпня 1984 року на цвинтарі Ню Павтукет Меморіял у Варвік, Р.Ай.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Лаба, секр.

ІВАН КОСТІВ, член УНС Відд. 354-го Т-ва „Згода" в Омага, Небраска, помер 31-го липня 1984 року на 78-му році життя. Нар. 6-го лютого 1906 року на Україні. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку сестру Анастазію та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 5-го серпня 1984 року на цвинтарі св. Івана в Омага, Небр.

Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Війтик, секр.

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
пані **МЕЛАНІЮ ФИЛИПОВИЧ**

яка в 1944 р. виїхала зі Львова до Франції. Хто знав би щось про неї, або вона сама, проситься писати на адресу:

HELENE ROSLYCKA
1219 Mountain Avenue
Winnipeg, Manitoba, R2X 1I3
Canada

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1984 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 7-ій веч. Просимо взяти численну участь. Також просимо всіх наших членів взяти участь з нагоди 20-ліття посвячення пам'ятника Т. Шевченкові у Вашінґтоні. Маніфестація відбудеться в неділю, 16-го вересня 1984 р. Приєднуйте нових членів до УНС. — В. Марущак, рек. секр.